

מרד:

עין משפט
נר מצוה

משוח מלחמה פרק שמיני סוטה

מסורת הש"ס

(א) ממחוט ל... (ב) וסכה
(ג) סהדרין ד... (ד) סהדרין ד...
(ה) סהדרין ד... (ו) סהדרין ד...
(ז) סהדרין ד... (ח) סהדרין ד...
(ט) סהדרין ד... (י) סהדרין ד...

תורה אור השלם
1. ורען דהנבשר ואיגור
הס ישראל לפני פלישתים
וגם נקמה גדולה היתה
בדם וגם שני נקד מוח
הפני ופינתו וארון
הקלעים נלקחה:

שמואל א ד יז
2. ופלישתים נלחמים
בישראל תקפו אנשי
ישראל מפני פלישתים
ויפילו חללים בבר
הגלבוע שמואל א לא א
3. ויקפו השוטרים לקרב
אל דגם וקרר ורד הללב
דקיש וקרא וקד הללב
יקד ויבש לביתו ולא
ישם את לבם אקיו
כלבבו דברים כ ה
4. כי יקרא הקול
בארץ אשר יא אקול
נתן קול לרשתה נפל
בשדה לא נודע מי
דברים כ א
5. וענו הלויים ואמרו אל
קל איש ישראל קול
דברים כ יד
6. וקטבו וקני העדה את
ידיהם על ראש הפר
לפני י וישח את הפר
לפני י: ויקרא ד טו

הגרות הב"ח

(א) בפשטה לא היו
(ב) מותם ויניח ס"א
מודרין: (ג) נ"ל מהל' ל'
אלה ושופטין כ"ר
שמעון ר' למיטת ס"ל
וקן כנשי:

מוסף רש"י

שה בין הפילה
לחמלה. ולא ניתן על
דאם אלא סמך על נכסה
לשניה (ממחוט ל...)
מדענת סבור ללשמינה
בין נכסה מפילה על יד
לנכסה מפילה על דאם
מחוט הדמחלה נכסיה
מזה סבור להכר עד
עומרה והי שמי נכסיה
נכסיה אחת דמיין. כי שם
בין הפילה לחמלה אכא
אסורא דרענא ועניה היא
כידו (הובא בדרוגה הובוט
ע"פ 66 בשם רש"י כ"י
מחוט מלחמה. ורענאו
אינו.)

הדרן עלך משוח מלחמה

למיוחדין שבשופטין.
שיהו מקני סנהדרין נזולה
פנהדרין ד... לגמרה
לכולה מילתא מהתם.
ואפילו מנינה דחמסה
מהתם תיפוק דהא תיל
שם י: ומקני שנים זקני
שנים ושם ד... אלא דר"ו
ושופטין למינינא.
לעולם לא נמר נזירה שיה.
ושופטין למיוחדין לעמורין
ומנינא מרינינא דר"ו
(שם.)

השס נפקא לן מיניה לענין עוסק במזוה דלמר חובה ולמר רשות
ופריש לקן נמי רבא כתי מינייהו איפליגו: **מלחמות יושע דלכבש.**
כהא ליכא למאן דקרי רשות דאפילו חובה נמי אימא והעוסק בה
פטור מן המזוה ורענא הוא דלא ליכסת ליה לקרימה חובה דדיים
לקרימה מזוה אלא הרשות שהרי אין
אנו לריצין אלא למזוה כה מעלה אחת
ומזוה לגבי רשות מעלה היא: **ומלחמת**
כיום דוד. שנלחם בארם לזכה להוספיה
על ארץ ישראל ובשאר סביבותיה
להעלות לו מנחה ומם עובד: **דכרי**
הכל רשות. ואפילו כתי יהודה לא
לאו מזוה קרי לה והעוסק בה אינו
פטור מן המזוה: **כי פליגי.** ר' יהודה
ורענא במזוה ורשות דלמר פטור מן
המזוה ולמר חיוב מלחמה שיהא
למעוטי עובדי כוכבים דלא
לימו עלייהו:

הדרן עלך משוח מלחמה
עגלה ערופה כלשון הקודש.
נלחמת. מה שהקנים
אומרים דינו לא שפכו וההקנים
אומרים כפר לענק ישראל כלשון
הקודש חקוקין מן המורה לאמרה:
עגלה כי ימאל חלל. ובגמרא פריך
היכי יליף מהכא: **סיו יולאין.** ובאין
שם ומודרין מן החלל ללד העימות
סביבותיו לידע אינו קרובה: **בגל.**
גל של אגנים: **נמצא סמוך לספר**
כו'. מפרש טעמא כגמ' (ג) **מאי**
קאמר. היכי יליף לשון הקודש מהכא:
ואין כ"ד שקול. אין עושין כ"ד
שיהא יכול לילקח שזה נשוא אלא
שיהא הרוב ללד אחד לקיים אחרי
רבים להעוה (שמות כג): **למיורדין.**
הנך דלכסת הגזים: **מוקני וקנין.**
מדמני למיטת זקני וכתב וקנין
מיוחדין שבוקנין: **וקני השוק.**
אע"פ שאינן סנהדרין: **שופטין.**
זקנים שהם שופטים את ישראל:
מוקני סעודה. דקמיכת פה העלם דכר
ואייתר ליה שופטין להניח עוד
שנים: **לגמרה לכולה מילתא מהתם.**
דהא כתי יהודה התם נמי מהתם
קאמר ויליף לה מקלפי כפי"ק
דסנהדרין: **אלה (ו"ו) ושופטין**
למינינא. כלומר לא גמיר גז"ש
ואינערי' שופטין לסנהדרין גדולה כ"ש.
ו"ו

הדרן עלך משוח מלחמה
עגלה ערופה ה'בלשון הקודש שנאמר 'כי
ימצא חלל בארמה ויצאו וקנין
ושופטין שלשה מבית דין הגדול שבירושלים
היו יוצאין רבי יהודה אומר 'חמשה שנאמר
וקנין שנים ושופטין שנים ואין בית דין
שקול מוסיפין עליהן עוד אחד ימצא טמון
בגל או תלוי באילן או צף על פני המים

לא היו עורפין שנאמר בארמה או לעיר שרובה עובדי כוכבים או לעיר שאין בה ב"ד לא היו (ב) עורפין (ג) אין מודרין
אלא לעיר שיש בה ב"ד: **גמ'** מאי קאמר אמר ר' אבהו ה"ק שנאמר וענו ואמרו ולהלן הוא אומר
'וענו הלויים ואמרו וגו' מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש וסדר עגלה
ערופה כיצד כי ימצא חלל בארמה ויצאו וקנין ושופטין שלשה מב"ד הגדול שבירושלים היו יוצאין: רבי
יהודה אומר חמשה וכו': **י"ת** ר' יצאון וקנין ושופטין שנים ואין בית דין שקול
מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן חמשה דכרי ר' יהודה ר' שמעון אומר וקנין ושופטין שנים ואין בית דין שקול
מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שלשה ור' שמעון נמי הא כתיב ושופטין הוא מיבעי ליה למיוחדין
שבשופטין ורבי יהודה מוקני וקנין נפקא ור' שמעון א' כתב רחמנא וקני הוא רחמנא אפי' וקני השוק כתב
רחמנא וקנין ואי כתב רחמנא וקנין הוה אמיינא אפי' סנהדרין קמנה כתב רחמנא ושופטין למיוחדין
שבשופטין ור' יהודה גמר וקני וקני מוקני העדה מה להלן מיוחדין שבעדה אף כאן מיוחדין שבעדה אי גמר
לגמרה לכולה מילתא מהתם וקנין ושופטין למה לי אלא (ג) ו"ו ושופטין למינינא (ד) ורבי שמעון
ו"ו

שפילה ניסה נפילה. בגמ' פריך איכא מצעי ליה שהניקה היא
מחילה הנפילה: **כ"ד.** דחזרין מן המערכה ויש שאינן זיין
ממקומן במלחמות הרשות: **אבל במלחמות מלוה.** כגון כינוש ארץ
ישראל בימי יושע הכל יולאין: **רבי יהודה אומר כו'.** מפרש בגמ':
גמ' עבירה דרענא. לר"י הגלילי
אפי' עבר על דברי סופרים חזר
ולרבי יוסף עד שיעבור על דבר
מורה דומיא דלמנה לכהן גדול
וכגון שנשאה דאיכא איסור: **סח**
בין הפילה לפילה. בין הנחת
מפילין על יד למפילין של ראש:
סח. סיפר: **עבירה היא בידו.** אם
לא חזר וביקר דהכי אמרי' נמנמות
ורף (ג). סח מצדק שמים לא סח
מצדק אחת: **ומי שוספין על כרכיו.**
מי רגלים מתמת ירעה: **משני**
שפילה נפילה ניסה מצעי ליה.
מחילה משמע הגרמת הדבר והכי
איבעי ליה למימר כשהן נסין זו
היא מחילה הגרמת הנפילה ובניקה
לא שייך למימר מחילה דהא ממש
קא ערקו: **רשות דרענא זו היא מלוה**
ד' יסוד. ובאומה מלחמה שאמרו
חכמים שיהא רשות ואין חתן יולא
לה אמר נמי ר' יהודה דלין חתן
יולא לה אלא שרבי יהודה קורא
אומה מזוה ונפקא מינה לפוטרו
משאר מלות עברו עוסק בה
דמפרש כהא ואולי: **מזוה דרענא.**
דלמרו בה הכל יולאין אמר נמי ר'
יהודה הכל יולאין אלא דקרי לה
מזוה ולא מדי אשמעינן כהא אלא
כילה משום מזוה ורשות נקטו
פלוגמיהו אלא משום דקרו רענא להא
רשות די להם אם קילאו את זו
מזוה ואפילו היא חובה שהרי אין
הדבר אלא להעלות מעלה אחת
ולמר אבל כזו הכל יולאין וגבי
רשות דיים לקרות את שלמעלה
ממנה מזוה ורבי יהודה דקרי
לקמימיה מזוה לשמועי' דהעוסק
בה פטור מן המזוה והוכרז להעלות
את זו מעלה אחת לומר אבל כזו
הכל יולאין הילכך קרייה חובה
מלמיה: **אמר רבא כו'.** מילתיה דרבי
יוחנן מפרש ואולי וקאמר דהא דלמר
רבי יוחנן דאפליגו רענא ורבי
יהודה נלחמת המלחמות בקריאת

גליון הש"ס
סנהדרין א' מודרין דין
מס' י' פ"ב ט"ה ה' ד'
חמ"ר:

תוספות שאנפי
סח בין הפילה לחמלה
עבירה היא בידו. פ"ה סח
בין הנחת המפילין של יד
לנחת המפילין של ראש
עבירה היא בידו אם לא
חזר וביקר דהכי אמרי' אורי'
בפנח' סח מצדק שמים
לא סח מצדק אחת פ"ה
בפנח' סח מצדק שמים
דמביכין להניח המפילין
לשלי ד' נפל של ראשן לא
מצדק כלל אם לא סח
בנתיב אבל אם סח מצדק
על של ראש על מצוה
הפלין. ולין לר"ה רב"ה
הרואה דקא חשיב מנה
ברכות דחשיב אדם לנחן
בכל יום קא חשיב להניח
המפילין ועל מצות המפילין ובי
ס"ד דלא נתקן אלא היכא
דסת בנתיב. וספור י"ל
דמיידי בשני בני אדם אחד
יש לו המפילין של יד ואחד
יש לו המפילין של ראש.
ור"ה אומר דמביכין להניח
המפילין לשלי די ועל מצוה
המפילין לשל ראש היכא
דלא סח ואם סח בנתיב
מצדק ועל מצות המפילין.
ולפי זה היכא דאין לו
המפילין של יד מצדק על של
ראש שיהיה דהא הוי כבאילו
סח בנתיב:
ס"ה

הדרן עלך משוח מלחמה